

י י ד י ש ע

פעמטער צייטונג

די זעלבע בלאט צווייטע דרייטאגל וואכענטליך... פרייטאגס 11 נובעמבער 1877...

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען מאן פארענליך... דיא דראקאריאן בערלינגער...

Nr. 145. ניינטער יארהונג. פעסט, פרייטאג טובת ה'תרל"ח. Pest, den 7. Dezember 1877.

אונד ווען דיא רוסען דיעזע געגענד נאָרדליך פֿאַן זאָפּיאַ פֿערלאַסען, דאָן האָט וויעדער מעהעמעד אלי פּאשאַ איינע לייכטערע אַרבייט, אום געגען פּלעוו אַפֿריקען צו קאָנען.

דיא אַרמעע סוליאַן פּאשאַ איז עטצט דיא שטערקסטע דער טורקישען אַרמעע, זיא צעהלט איבער 80000 מאַן. אונד איז אויף דאס בעסטע אייגענערישעטע אונד מיט פֿיעלען קאָנאָנען פֿערזעהן. געלינגט עס איהם ניכט, פֿאַן מירנאָוואַ נאָך פּלעוו צו קאָממען, ווירד ער זיך ווענגען מענס פֿאַן מירנאָוואַ אויס געגען דיא רוסען אים שיפּא-פּאשאַ ווערען קאָנען אונד אים פֿערזיינע מיט דען דאָרטיגען טורקישען אַרמעע דען שיפּא-פּאשאַ ערשטערען.

נין זעהן וויר וויעדער נאָך לינגס, נאָך דער זיד-וועסטליכען געגענד צווישען פּלעוו אונד זאָפּיאַ. מעהעמעד אלי פּאשאַ שטעהט נאָך אימער אין קאמירלי (רעכטס פֿאַן זאָפּיאַ) אונד שאַקיר פּאשאַ ציעהט פֿאַן דא געגען עטראַפּאל, אים דיע-זע וויכטיגע טורקישע שטאדט אים באלקאניע-בער-גען צוריקצווערן. אום 4טן טעג צעזעמער הא-גען דיא רוסען איינע נייען קאמירלי אויף געזע-מעד אלי פּאשאַ אין קאמירלי געמאכט, דיא וואר-דען אבער זא צוריקגעלאגען, דאס זיא זיך אויס דער אינגענענד פֿליכטען מיסטען. היער צווישען עטראַפּאל אראב-קאנאק אונד קאמירלי פֿעלינגען זיך דיא הייפּט-שטראסען דעס וועסטליכען באל-קאנ-געבידעס, אונד דיא טורקען מיסטען דא הער אללעס מאַלינגען אונד דען דאמיס ניכט דיא דר-טען דיעזע שטראסען און איהרע מאכט בעקאם-טען אונד דאס באלקאנ-געבידע וויעדער איבער-שויטען קאָנען. מעהעמעד אלי פּאשאַ מיסטען היער ווירקליך איבערמערשליכע אנטשענגונג מאכען אונד איבערמערשליכע טאפּערקייט בעצייגען, אום דיא פֿיעלען רוסען פֿאַן דער שטראסע צווישען פּלעוו אונד זאָפּיאַ וויעדער פֿערזעהען צו קאָנען.

נאָך דיעזען פֿאַראַייסענאנגען ערקלערונג-גען אונד בעשטענדיגען וואַלען וויר ניין דיא זייט פֿאַרזעטערן היער אייגענשאַפּטענען דעפּעשען מיטטהילען:

קאָנסטאַנטאַנאָפּול פֿעל 6טען דע-צעמבער. וויר מעהעמעד אלי פּאשאַ אויס זאָפּיאַ פּעלדעט. ווארדען געטען אין נייער אַנאָרפּא דער רוסען אויף קאמירלי וויעדער צוריקגעשלא-גען, אונד מיסטען דיא רוסען איבערלאַל צוריק-ווייכען. שאַקיר פּאשאַ ריקט יעצט געגען עטראַ-פּאל, מעהעמעד אלי פּאשאַ בעהייטעט זיך אין קאמירלי.

קאָנסטאַנטאַנאָפּול פֿעל 5טען דעצעמ-בער. איינע דעפּעשען סוליאַן פּאשאַ בעשטע-ניגט דען זיע דער טורקען ביא עלענא אַסטליך פֿאַן מירנאָוואַ. דיא רוסען ווארדען פֿאַללשטענדיג געשלאגען פֿערלאַנגען 11 קאָנאָנען, 20 פּלווער-וואַגען אונד 3000 פֿעלדאָנען, דארונטער 1 אַבערסט אינען 3 קאפּיטענען; פֿערנער 3000 מאַרשע און פֿערוואנדעטע, דארונטער פֿיעלע אַפּפּיציערע. דער רעכט דיעזער רוסישען שטויט-מאכט וועל-כע דען רעכטען פּלעויל דער אַרמעע דעס רוס-טען קראַפּאָנענען פּלירדעט פֿליכטען און דער ריכטונג געגען מירנאָוואַ. דיא רוסען צווישען מאַריאן אונד עלענא האַסטען 16 באַטאליאָנס אינפאַנטעריע אונד 21 קאָנאָנען. צויערסט וואר-דע דיא רוסישע אַרמעע אים מאַריאן פֿעריאָנט

אום דען געבידען-שטענדען מאַריאן אונד עלע-נא. אום 3טען אינע 4טען דעצעמבער האָבען זיך ביא עלענא זעהר העפּטיגע קעמפּע ענטוויקעלט. דיא רוסען ווארדען היער פֿאַללשטענדיג געשלא-גען. איין נאָנצעס רוסישעס באַטאליאָן איבער 300 מאַן שטארק ווארדען געפאַנגען, דארונטער 1 אַבערסט אינע 3 קאפּיטענען, 3000 רוסען ווארדען געפאַנגען אונד פֿערוואנדעטע, דארונטער פֿיעלע אַפּפּיציערע, 11 רוסישע קאָנאָנען אונד 20 פּלווער-וואַגען ווארדען געפאַנגען. דיא אַבערסטען רוסען פֿליכטען זיך פֿאַן עלענא נאָך מירנאָוואַ אונד ווארדען פֿאַן דען טורקען פֿעריאָנט.

ווען עס ניין דעס סוליאַן פּאשאַ געלינגען קאָנען אויף מירנאָוואַ צו געהען, דאָן קאָנעט ער זיך פֿאַן אים ענטוועדער געגען דיא רוסען אין נאָרנאָוואַ אונד שיפּא ווערען - אַדער על-קאָנעט איבער סעלוווי פּאַראַדון אונד באַגאַט (זאָ) זיך יעצט דאס רוסישע הייפּט-וואַרטיער-בע-פּלירדעט) דעס אַסאַן פּאשאַ און פּלעוו אויף דער אַסטליכען זייט צו הילפע קאָממען.

אונד אין דער שטאט ווערען עס ניכט זא נאָנץ אונטאָליך, דאס סוליאַן פּאשאַ פֿאַם אַסטען אויס, דען און פּלעוו איינגעקאָסענען אַסאַן פּאשאַ בעפֿרייען קאָנעט. דיא רוסישען בעלאַגע-רעך אין דער אינגענענד פֿאַן פּלעוו, דעמטען דאָן אום אַסטען געגען סוליאַן פּאשאַ אונד אים זיד-וועסטען געגען מעהעמעד אלי פּאשאַ אום קעמפּען, דיעזע קעמפּע קאָנעט וואַדאן אום-מאן פּאשאַ און איינעם ניקלויכע דורכריכע בע-ניטען.

פֿרייזיך לאַסט זיך דיעזער פּלאַן אים געדאַ-קען אונד היער אים דעס אַפּפּיער לייכטער אויס-פֿירען, אַלס דערויסען און דער ווירקליכקייט אויף דעם קרוינע-שיפּאטען, וויר דורפֿען יא ניכט פֿערינגעסען, דאס נאָך צווישען מירנאָוואַ, בעלא אונד מעשטקא דאס אַרמעע דעס רוסישען קראַנ-פּרינצען, אונד דיא אויף אין שיפּא סעלוווי אונד לאַוואַן בערייטערע רוסישע אַרמעען שטעהען, דיא נאָך דעס סוליאַן פּאשאַ גראַסע שוועריג-קייטען בערייטען קאָנען, אַבער אונדערזייטס-מיסטען וויר אויך און בעראַכט צוהען, זי-יעצט זיא מיסטען רוסישען אַרמעען און וועטליך צווישען פּלעוו אונד זאָפּיאַ שטעהען, אונד ווען דיעזע דאָרט בלייבען, דאָן האַט סו-לייאַן פּאשאַ אים אַסטען לייכטערעם שפּיעל

דער קריגע

זייט אַנפאַנג דיעזעס מאַנאַטעס איז וויע-דער איינע ניקלויכערע ווענדונג אין דיא טורקישע קריגע-פֿירונג איינגעטענען, דאס ניקלויכע דיעזעס פֿאַם אַסטען פֿאַם אַסטען וואַ אום-לייאַן פּאשאַ איינע בערייטערע דיעזע איבער דיא רוסען ערוונגען האַט. אין דען לעצטען ווא-גען ווארדען דיא מיסטען קעמפּע זיד-וועסטליך פֿאַן פּלעוו געגען זאָפּיאַ - אונד דיא אַבער יעצט דיא קעמפּע ווערען אום זיד-אָסטען פֿאַן בולגאַריען, אום באלקאניע-בערינגע בענאָנען. וויר מיסטען דאָרער הייטע אויף איינע צווינגט דעס אינפאַנציען קרוינעס - שווא - פּלאַטעס אַ אום 3 ל יך (רעכטס) פֿאַן פּלעוו בערינגע. דען אַבערען אונד דיעזער צווינגט מיסטען וויר אים אַלס דיא דאָוואַ דענקען אונד דען איינערען דאָר אַלס דען באלקאן פֿאַרשטעללען.

פֿאַר 14 טאָגען שטאנד נאָך דער טורקישע אַבער-קאָמאַנדאַנט סוליאַן פּאשאַ מיט זויער הייפּט-אַרמעע ביא האַסנאַד (אַבען אום רעכ-טען אונד) אונד האַט דאָרט מעהערע זיע-וויכע קעמפּע געגען דיא רוסען וועסטליך אונד זידליך פֿאַן וועסטליך ביא פּרינאַס אונד מעשטקא איינגעקאָסענען. דיא הייפּט-אַרמעע דעס רוס-טען קראַפּאָנענען, דיעזען הייפּט-קראַפּטער און בעלא אויט מיסטען ניין אויך דיא רוסישען אר-מעען אים דעס זידען, אים מירנאָוואַ און פּלעוו אים רוסען. - דיא וואַללעט ניין עכען סוליאַן פּאשאַ האָבען, דאס דיא זידליכען רוסישען אַרמעען הי-ניין נאָך דעס נאָרדען געלאָט ווערען זאָלען אונד אַלס דעס געשענען, זאָן ער פּלאַטליך איינגעמערקט פֿאַם פּרינצע ווענעטער נאָך דעס זידען געמליך פֿאַן האַסנאַד נאָך שימלא נאָך אַסאַן באַזארי, נאָך באַריאָוואַ אונד ערשען אויף איינשטאַל אין אַהמעדלי (אינגען אום רעכטען הא-גען) - דיא רוסישען אַרמעען וועלכע היער אים באלקאניע-בערינגע שטאנדען, ווארדען פֿאַן דעס פּלאַטליכען ערשיינען סוליאַן פּאשאַ און אַהמעדלי אויף דאס איינגענענערע איבער-ראַשט.

סוליאַן וואַרעטע אַבער ניכט זא לאַגען ביז זיך דיא רוסען פֿאַן איהרע איבערראַשינג ערהאַלטען ער הימטע אים באלקאנ-געבידען גע-גען מירנאָוואַ פֿאַר, אונד פֿעריאָנטע דיא רוסען

נעלאנענשאפט געראטהעט. - האפענטליך ווירד פלעונג ביז צום 12-טען דיעזעס נאך בע-שמעקען אונד זאמיט אסמאן פאשא איך קיין געלאנגענער זיין.

* (איינע ערשינדונג דעם 1-טן מלאך המות). וויר בעהרסען נעוים יעדע ער-שינדונג, וועלכע דער מענשהייט צום נוצען גע-רופטע קאנון מיט אויפטייטענער פריידע, ליידער האט דער מענשלעכע גייסט נישט אומגע דאס ערפונדען, וואס דער מענשהייט שטעלד, זאנדערן איך דאס, וואס דער מענשהייט טאך אינד פער-דערבען ברינגט. דא ערפונדען דעם שיעספיל-ווירט אונד דער קאנאנען ווארען נעוים קיינע גע-וואהנליכע מענשען. דאך האבען די מיט איהרע און ערפונדענען ליידער נור דעם מלאך המות אין דא הענדע געארבייטעט. איהר נאנצער גייסט איז דארויף געריכטעט, מארד-ווערקעניגע צו ערפונדען, אים אויף איינמאל איינע נראטע מענען מענטשן קאנען צו קאנען, ווי ווירד זאנען דעם מעלדעט, דאס אין ענגלאנד אין זאלכער מלאך המות-ערהילפע איינע טארפער-אליפסבאללאן ער-שינדען האט. וויא פערדערבליך דא געוואהנלי-כען טארפערטען זינד, האט זיך וועהרען דעם נענעווערטענען קריענעס הערויסגעשטעללט, ווא קאנען קריענעס-דאס-שפע וואסמט דער צעהל-רייכען מאנשאפט צינדערע נינגען, ווייל זא אים וואססען און איינע אויטובאליען טראפערא א-געשטאטען. נון זאללען דיעזע טארפערטען אין איינע באללאן גענעבען ווערען. דיעזע באללאן ווירד זא געריכטעט, דאס ער איך דער לופט גע-ראדע איבער איינע פיינליכע ארבעט אדער איינע פיינליכע שטארט צו שטעקען קאמסט. נון ווירד זא אין טארפערטען פאן דער הארע העראבענלאס-סען; ער פאללט צו בארען איינע שטרעקע דא נאנע ארבעט אדער דא שטארט און דא לופט. דאס איז נעוים איינע דער געפעהרליכסטע ער-שינדונגען. דא מענטשן ווערען זא לאנגע ערפני-דען ביז זא זיך באטען ערפונדען האבען ווערען. מאכער ווירד זיך העיביא דענקען, דאס דא מענטשען צו אנטענען זאלבער געפעהרלי-כען מארד-ווערקעניגע אים קריענע נישט צולאס-סען ווירדען. וויר מאנען אים יעדאך מיט זאלר' ניכטיגען האפענענען נישט וועלכעט שיעשן. דער קריינע קעגנע קיינע פערטענע, קיינע נענעמען. אויך דא בענימציגע דער וואססער-טארפערטען וואר נישט ערליכט. דאך רוסלאנד קוממערטע זיך אים אלל דאס וועניג, אינד פיללעטע נישט בלאס דאס האניא זאנדערן אויך דאס שווארצע מער מיט טארפערטען און אים דא מירקישען קריענעס-שיפ-פע אויף דיעזע וויזע צו פערניכטען. וואויס אלזא זאללעטע מאן געדאנקען דא, באללאנ-טארפערטען נישט בענימער דרעקען!

ווי ען 6. דעצעמבער. פרייטאג ווערען דא דעלענאציאנען פאס קאזער עמפאנענען ווער-דען. דא אנטווארט דעם קאזערס ווירד איינע האב-פאלטישע זיין. - אנדראש זאמע הער, ווא לאנגע דער רויס-מירקישע מרינע דיערעט מיסען וויר פאסע גערוסטע זיין אינד דרעפן אינדערע ארבעט נישט פערמינדערן.

ווי ער דא איינע גליקליכע ווענדונג פיר דא מירקען!
קאנסטאנטינאפעל 4. דעצעמ-בער. ביא קאמירלי (העכט פאן זאפא) האט געסטערן איינע בעדייטענדע שלאכט שטאטטע-גונדען וועלכע דאמיט גענעטע, דאס דא רוי-סען מיט ראקסען פערלוסטען צוריקגעטרא-גען וואוירדען. הייטע ערנייטערען דא רוסען מיט שטערקערן קרעפטען דען אנדרייף אייף קאמירלי. **קאנסטאנטינאפעל 4. דעצעמ-בער.** ווילד פאן רוסטישק האט צווישען דער ארבעט מיליאנא פאשא אונד צווישען דען רוסען איינע נראטע שלאכט שטאטטע-גונדען. דא רוי-סען וואוירדען פאן מיליאנא פאשא און דיעזער שלאכט פאללשטערענע געשלאגען אונד ביז מיר-נאיו געדעענט. (וועדע 39 נול, 99) דא מירקען שטערען זאנאר (שאן פאר טירנאריא אונד באמ-שלאכט בעראטען איבער 5000 טארטע אונד פער-וואינעטע. - זיינע און עין דעם מיליאנא פאשא געלינגען זאללעטע, דא רוסען אים אסטען צו שלא-גען, דאן קאנעטע דעם אסמאן פאשא אין פלעיונא עבען פאן דיעזער אסטליכען זייטע אים געהאל-פען ווערדען; ליידער איז ביז צור שטינדע נאך קיינע אסטליכע בעשעטענען דיעזער מירקישען זיינעס-דעפעטע אייגענטראפען.)

נעשעפטס בעריכט

נעשעפטס בעריכט פאן ווייזען וואינעס-טען מעסי צו מארקעס געבראכט דער ערקויף וואר שוואך, פערמיסט וואוירדען 7000 טעטער.
ווייזען 12. נול. - 200 מעטער-צער 78,2 קילא 11,85 נול, - 100 מעטער-צער 78,5 קילא 11,50 נול, - 100 מעטער-צער 77,8 קילא 11. נול.
ווייזען פרייזע.
 שפרייזע 36,75-36,50 נול, צו 10000 ליעטער-טענענען.
 ווייזען שלאכט-סיעה מארקס, דער אויס-טריק אויף דעם וועניג שלאכט-סיעה מארקס און 3-טען ר. מ. בערסז 3414 שטיק, דאסאן ווארען: 1151 אונגארישע, 894 פאלגישע אונד 379 דויטשע, דא מרינע שפעל. 3-טען זיך 100 טען: אונגארישע מאסט-אקסען 54, - 61 נול פאלגישע 53 - 58 נול, דויטשע 54 - 60, נולדען.
 פערמאנאקסליכע רעדאקטען: מאיר בריא רויז.

בען וויר דא מיטטהיילונג געבראכט, דאס צווייט באהמישע ראכבינער ביים ווענער קולום-מיניסטער אין נעוך איינערטוישען אבען, און וועלכעס זא נישטס גערינגע ווינשען, אלס דאס קינלע פנימאנד אין באהמען ראכבינער ווערדען דרעפן. דער נישט דען ראקטאר-מיטעל האט. וויר הא-בען שאן דאמאלס אונזערן מארעל איבער דיע-זעם שטרעבען אויסגעשפראכען, דא פאן איינע ראכבינער נישט דער ראקטאר-מיטעל, זאנדערן דא קעגנטיג פאן שייס ווסקיס' געפארדערט ווערדען מוס, אים 'אויזרעליש' ערקלערט נון אין ראכבינער אים באהמען, דאס לעבט צווייא הערען צור איינזיכונג איינע זאלר' לעבערלי-כען געזיכעס פאן ניעמאנדעם בעפאללעכעכטיג ווארען, ווען זא דיעס טראפצדעם 'אים נאמען דער ראכבינען באהמענס, געהאן האבען זאלל-טען, און ווערע דיעזער שייטס מאן באזען.

(מארא איינעס יודען.) דער געמיינדע-אנד פערערה-הענדלער אדאלף פישער אים נראס-קוקנדא איז אס 26-טען נאיוועמבער מיט זיינעם קומשער נאך ס' הובערט געפאהרען, ווא ער איינען שוואגער וואהנען האטטע. דיעזעם שוואגער האטטע אדאלף פישער שאן פרייער זיינע אנקונפט אנצייגען לאססען. דא פישער יע-דאך אס 26-טען פארעיןען מאנאטס און ס' הו-בערט נישט איינגעטראפען פיהר דעססען שוואגער זאפארט נאך נראס-קוקנדא, אים דא איזרואבע דיעזער פערצענציגטע צו ערפארדען. דא פאמיליע פישערס וואר נאמירליך אויסער זיך פאר שרעקען, אלס זא איהר דיעזע וויזע דא נאכריכט ערהעלטע, דאס פישער און ס' הובערט נישט איינגעטראפען. - דער מארדע קאפער אדאלף פישערס וואוירדע און איינעם ברינגען צווישען נראס-קוקנדא אונד ס' הובערט איי-געפונדען. דער קומשער מיט דעם וואנען איז פערשייאנדען. - הייער ליענט נעוים אין רויב-מארד פאר, דא פישער 600 נולד, ביא זיך האטטע.

דא ניעשעפטע דעפערענציען.

פערטערס בורג 4-טען דעצעמבער. דא רוסען עראכערען אין ארהאנע אונד אילור זעהר פילע זאלפען, קליידער אונד לעבענעס-מיטטעל, האפער, גערסטע אונד פילע שיפ-געריטע, וועלכע דארט דא מירקען ציריקגע-לאססען האבען.
פערטערס בורג 5-טען דעצעמבער. נאכדעם דער קריענע פאן טיניס (נארד-אפריקא) נאך דער מירקיא איינע הילפס-ארבעט שיקטע, וואוירדע איהם פאס רוישיגען קענאנדען דער קריינע ערקלערט. (אויך ענישעטן שיקטע 60000 מאנן דער מירקיא צו הילפע.)
קאנסטאנטינאפעל 4. דעצעמ-בער. דער מירקישע רויכטאט ווירד אס 13-טען דעצעמבער אים פאלאסטע פאס סולטאן מיט אי-נער מהראנערדע עראפענטע ווערדען.

פרוכט-אונד מעהל-פרייז-טאבעלע.		פרוכט-אונד מעהל-פרייז-טאבעלע פאן 4. דעצעמבער	
פרייזע	קאנאנען	פרייזע	קאנאנען
10.15-10.25	74	10.15-10.25	74
10.35-10.45	75	10.35-10.45	75
10.60-10.80	76	10.60-10.80	76
10.90-11.05	77	10.90-11.05	77
11.15-11.40	78	11.15-11.40	78
11.35-11.45	79	11.35-11.45	79
11.65-11.70	80	11.65-11.70	80
10.50-10.60	74	10.50-10.60	74
10.70-10.85	75	10.70-10.85	75
11.15-11.15	76	11.15-11.15	76
11.25-11.40	77	11.25-11.40	77
11.50-11.60	78	11.50-11.60	78
11.65-11.70	79	11.65-11.70	79
11.65-11.70	80	11.65-11.70	80
10.40-10.50	74	10.40-10.50	74
10.61-10.75	75	10.61-10.75	75
10.90-11.05	76	10.90-11.05	76
11.15-11.30	77	11.15-11.30	77
11.40-11.50	78	11.40-11.50	78
11.55-11.60	79	11.55-11.60	79
11.55-11.60	80	11.55-11.60	80
10.40-10.50	74	10.40-10.50	74
10.50-10.75	75	10.50-10.75	75
10.90-11.05	76	10.90-11.05	76
11.15-11.30	77	11.15-11.30	77
11.40-11.50	78	11.40-11.50	78
11.55-11.60	79	11.55-11.60	79
11.40-11.50	78	11.40-11.50	78
11.55-11.60	79	11.55-11.60	79

אנהאלטען. ער בעפאנד זיך נעמליך פאר איינעם
הויז, וועלכעס איבערליך וואהל דען אייביגען
הייזערן אין דעם יודענ-פירטעל גלייך אלליין דורך
דאס געוויינטלעך אייגענטימליכע לויטען
לעבען וועלכעס איים דעמועלבען נאך אייסען
דראגט. יעדען פרעמדען פאראיבערגעהערדיגן צום
שטענדיגען בלייבען פארלאסטען. שטרייט אונד
האדער, פראגען אונד אנטווארטען. צישען אונד
לאבען - דראגען גלייכצייטיג אין וואונדערלי-
כעס דורכאיינאנדער אויס דעם פֿענסטער דיע-
זעס הויזעס. -

זו איינעם דער בעגלייטער דעם פרינצען
וואר דיא בעשטיממטן דיעזעס הויזעס בע-
קאנטט. צו דעם פרינצען געווענדעט, זאגט ער
דאהער: "הער! עהען וויר דאך פאן דאננען
וויר זונד הויער און איינער גאנץ פארטעל. און דער
וויר בעפאלדען אונס אויס וועגן-פֿיערטעל. אין דער
הויפט-גאסען וועלכע ירושלים הייסט. אונד דיע-
זעס הויז דא מיט דעם וויסען לערס אויט דאס
בעט - אונד לעהר-הויז דער יודען, וועלכעס אייך
צור בעקוואטרינג פאן פֿרעמדען יודענ-בעטט-
לערן אונד זאגאר אייך אלס שפיאל בעניטעט
ווירד. . . ."

אנשטאט דען פרינצען צוריקצושערקען
דיעמען דיעזע מיטטהיילונגען נור, זיינע נייעניערדע
נאך מעהר אנצורעקען. ער לייעט דאהער זיינע בע-
גלייטע דרויסען שטענדיק, וועהרענד ער זעלבסט
אינס הויז טראט. אינע וועלך איינער אינערהאל-
טעמען ערשיינט בעגעגענטע ער הויער. אין גרוי-
זער עהריוודיער מאן היילט איינען פארטרא-
פאר איינער פֿערוואמלינג פאן מעהרערען הויז-
דארט ווינלינגען. עס וואר דייעס דער בעריהטע
נאר ר' אייזיק אויס טרויני דער עבען "שער"
זאגט, וועהרענד זיינע "בחורים" איהן אין איינען
זעהר שארפֿאיינע אונד לעבפאיינע "פלילי-
פֿערוויקעלען. דער הייזע ראכבענער. דער דען
פרינצען זאגליך ערקאנט, עספאליג איהן מיט
געגענעלאזער עהר-ערבייטונג. פֿירטע איהן אין
זיינע אנטשאפטיגע וואונדער, ווא אייך דא פֿירט
ראכבינען זאמטט איהרער וינען בליהענדען
טאכטער זיך בעפאנד.

דער פרינץ וואר איבערראשט. ער קאנטען
עס ניכט פֿערמיהען, דאס אין דיעזעס אייבערליך
ארמליכען הויז, זא פֿיל היינליכקייט, נאכענט-
ליך אבער זא פֿיל פֿארנעהמע ווי דער
עהררשע. נאך מעהר איבערראשט וואר ער, אלס
דער דאס וינע מעדער מיט דען וואונדערשאנען
האארלאקען אונד נאך שאנערען שווארצען איינען
ערבליקעס! איינע זאלבע פֿערלע קאנטע ער וואהל

הויער ניכט ערווארטען. אבער אייך דאס מעדען
וואר פאן דעם אונפֿעהאלטען בעזיכע דעם פֿרינ-
צען אייסעראדענטליך איבערראשט. שיכטערן
עהאבט ער דאס הויט, אויס דען האהען נאכט
אנצוועהען, דא בעגעגענטען זיך אבער דיא בליקע
ביידער וינען לייטע אין זאך, דורכבריינגער
ווייזע, דאס דיעזער בליק פֿיר דא נאצע צוקנאפֿט
ביידער פאן ענטשיידענער וויקונג וואר.

דער פרינץ, דער ביזהער געוואהנט וואר,
אללעס צו האבען, וואנאך זיין הערן פֿעראנאנטע,
צאן פלאצליך דען גרויזען ראכבינער אין איין
וויטענ-צושטערבען, ווא ער צו דעמועלבען קורן
אונד אהנע אומשוויפֿונג בלאס דיא ווארטע
שפראך: "אנכעניב נוב מיר דיינע טאכטער, דיעזע
אונד קיינע יאנדערע אייך ערדען זאל מינע פֿירט
זיין!" ר' אייזיק וואר אים ערשטען אייגענבליקע
אויסער זיך פֿאר שרעקען, פֿאסטע זיך יעדאך
אלסבאלד אונד זאגטע אין שטענדעס טאנע:
"הער פרינץ! לאסען זיך דאך פאן דיעזעס אונ-
גליקליכען געדאנקען! זיא ווירדען הייזערן ניכט
בלאס מיך, ניכט בלאס מינע פאמיליע, זאגערן
דיא נאצע יודענ-געמינינע טרוינים אויס אוינליך
שטריצען. יא, הער פרינץ, געהען איהרע פֿער-
ארהינגען שטעט זיא איהרע הענע שטעלונג.
וויא פֿיעלע זינען ווערדען פאן פֿירסטע-מאנשעל
פֿערדעקט: אלליין וויר ווידען מיטען איהרע
היינע צו מינער טאכטער אייך דעם שיינער-
הויפען ביסען. אונד דאס אויט עס ניכט בלאס
דיא פֿירסט פֿאר דעם טארע, זאגערן אייך דיא
פֿורסט פֿאר דעם נאטמליכען ווארטע, דיא עס
מיר אינפֿאנליך מאכט, מין קונד איינעם ניכט-
וידען צו געבען!"

ניט! (ערווירדעט ער דער פרינץ עטוואס איי-
נערענט) איך ווייס דינע העליגאזע איבערציי-
נינג צו ווירדענען - איך שווארע דיר אלא, הער
ראכבי, דינע טאכטער נייע וויעדער וועהען צו
וואללען, בעפאר איין יודע אינען יודישער
געלעהרטער געווארדען. אלליין דאס מיסט מיר
שווארען, דאס וואר דינע טאכטער ביז דאהין
קיינעם אנדערע צור פֿירט געבעסט."

דער ראכבינער העפעטעס וינען בליה אייך
דען וינען פרינצען, דעסען אוינע דען פֿאללסטען
ערנסט וינען ענטשליסעס פֿערווייטער. ראכבי-
נער אונד פרינץ רוקסען, גלייכזאם אלס האנד-
שלאג, אינאנדערע אייך הענע. איינע מיניטע
שפעטער בעפאנד זיך דער פרינץ וויעדער ביא
זיינער בעגלייטונג, דיא אלסבאלד דאס ווידענ-
פֿיערטעל פֿעראליעס. -
פֿיער וואבען שפעטער העררשטע אין מיר-
ני איינע טיעפע בעשטרינג. דער וינע פרינץ

וואר פֿערשוואונדען. פֿערנעבענס ווארען אללע
געמיינענע דעם רעניערענדען פֿירסטען אונד זיי-
נער פֿרוי, איהרען איינציגע זאמלן אויפֿצוועקען.
עס קאנטע קיינע שור דעמועלבען ענטרעקט
ווערדען. דער פֿירסט שטיען טרויני אויס גראב,
אהנע איינע ערבען צוריקצולאסען. דיא פֿירסטין
וואונדערליכע וואהל נאך אנטער דען לעבענדיקען
אלליין אייך זיא האטע אללע לעבענס - לוסט
אייגענביטט, ווידעס זיא איהרען איינציגע זאמלן
פֿעראלרען. . .

עס וואר אכט איהרע שפעטער ר' אייזיק
זאמטט פֿיריא אונד זיינער איינציגע טאכטער זאסען
אין איהרעם צימער. מאן זאה עס אללען אן,
דאס איינע טיעפע זאנע אייך דיעזער קליינען
געזעלשאפט זעהר דריקענד לאערט. דער גוינד
דיעזער זאנע אייט לייכט צו ערראטהען. דיא
איינציגע טאכטער דעם ראכבינערס ווארדען גע-
ליך הייראטעס-עהיג געווארדען. עס ווארדען
איהר פֿיעלע גלעצענדע פארטיען אנגעפארען.
דיא פֿיריא ראכבינען פֿראגט דיא פֿיריא אויס-
היראטעהיג איהרען איינציגע טאכטער, דאך
ר' אייזיק ערקלערט: "ער קאנטע, ער דיר פֿיע
זיינע טאכטער נור איינעם געבען, דעסען אנטקנאפֿט
ער אבווארטען מיטען וועהרענד דיעזע דרייא זא
פֿעראמטען זאסען, אפֿגעטעטע זיך דיא מדינע. אין
יינער מאנן, וויא איין בחור געקליידעט טראט
הערין, אונד וואללעט דען גרויזען ראכבינער אום
אויפֿנאמען אין זיינע "שיבה" ביטען, קום יע-
דאך, דאס ער זיינע שטימע הארדן לעיס, אלס
פלאצליך אונד זאמטער, אונד פֿערווייפֿונגס-
שרייא ערמאנטע, דיא טאכטער דעם ראכבינערס
וואר געמליך אין אהנאכט געפאלען אונד פֿאס
וועסעל געשטיצט. און אלליין האט אין דעם
הערווייטערטענדען בחור דען פֿיינען ערקאנט.

איינע טאנע שפעטער וואר אין דער יודענ-
געמינינע טרויני דיא נאכריכט פֿעברייטעט פֿאן
דעם אייסעראדענטליך פֿיינע "בחור". דער איי-
נער ישיבה דעם ר' אייזיק זא פֿרינצליכע איי-
נאמע פאנד. אין דער טהאט אויט אויס דעם
פרינצען, דער פֿערשוואונדען וואר, אויס אין דער
פֿעריער צום יודענטימע איבערצושטרעצען איי-
צווישען איין אונדענהיליכער טוער "בחור" גע-
ווארדען, זא פֿאס ר' אייזיק זיך מיט דעמועלבען
אין איינען "פלילי" איינליכע, זאנטע דער אלטע
ראכבינער אימסער: "ניין, איינע זאלבען מיד
האבע אייך נאך ניכט געזעהען. מאן זעהט איהם
אן דאס ער דילע, אונד טהאט איינע שטאמט-
מונג אויט. ווא דא קראנע דעם רעניערענדען
פֿירסטען (כתר מלכות) פֿארהאנדען דארט אויט

וויא ר' אבעל פאן מענדל בעלידינס ווארע, פֿייליך
פֿירטאנע זיא פֿאר עינער פֿאן דער שוועלע איהרער
שפירע זא העפטן אייך, דאס איינע איהרע סאמפֿט-
פעל ווייס אין דען האף היינפלאגן. אלליין עכען דיעזע
ערינעטוים זיינע נאכטען בעוואונדערען שטאכעלע
דען צאין ר' אבעלעס נאך מעהר אויף, ער שאב דאהער
אין זיינער וואושה זיינע טיעפע נאך רוקוערטס אונד
שיע צאיינע:

"דא פֿיעכער מענש, דוא! דוא וואסע עס, מיט
מיר, מיט דעם גראסען "הלמוד הכסי, אין זאלכעס טאנע
ניכט געהען ווייטע דוא, זאגערן לויפֿען, דא מאן זיך
אויס דער "קהלה" היינטיאגען ווירד, ווען דא דיא פֿיעכ-
הויט האטעטעס, מיט איינעם "בן תורה" זא צו שפיענען!
דוא בויט גון נאנן וויא דין פאטער זוקאל, דער יא
פֿירט-קען גענעטעסן אונד אויך "תקועת קפי" געברא-
כען האט! . . ."

קום האטען ר' אבעלע דיא לעפעצען ווארטע
איבערשפראכען, אלס אנטער דען אימשינענדען איין
פֿיינטעליכעם געשריא ערשאפט: "מענדל! מענדל!
דיין האנדשאנן זעריין תקועת קפי! - גלייך דארף
געשטאנד איינע זאלבע פֿערווירונג, דאס דיא אנווע-
נענדען לייטע אונד אונד איינטיאנענדיע ליעפען אונד
דאס "מענדל גבור" אים ערשטען אייגענבליקע זעלבסט
ניכט בעוואונדערען קאנטע, אָב זיינע האנד יעסעס
וויקליך יעמארדען געשלאנען האט.

(פֿאָרשפּעצונג פֿאַלגט.)

אויך ניכט לוסטיג, וויא איהן ר' אבעלע פֿיר וינען נייען
סוקו געווישע העסטע, ער שליך פֿעלסערד לאנגזאם
אונד אין זיך נעקערט, נאכדענקענד אונד טרויערע, שפראך
דא דיא ווענדעלע נאך זיינע נאצע זעלע זעהר שפארק
בעשעפטיגטע.

גון שפראנג אויס ר' אבעלע זא לעכנאשע ענט-
גען, דאס מענדל פֿאר שרעקען איינע שייטע צוריק-
וויך, דאך ר' אבעלע פאקטע איהן אלס דער האנד אונד
רויע פֿאללער געשצוקנען: "וואל! איך לעכען, מענדל,
דוא בויט לוסטיג, דוא פאסט אונד פֿיר מינען נייען
סוקו, איך ווידען דיר זא שאן היינטיגעלעך, דאס
אללע אויס פֿירטע איבער מין געלונגען ווארטער צע-
שלאסען ווידען."

דאך מענדל, אין דעסען קאפֿא נאנן אנדעיע זא-
כען ווארען האטען דראכאוס קיינע לוסט זיך העיצו-
שעללען, דאמיט ר' אבעלע איבער איהן וויען ווישע
אייספאקע, ער זיך דאמיר לאן פֿאן דעמועלבען אונד
זאנטע אים טאנע דעם אנוויללענס: "וואס וואללע איהר
פֿאן מיר! פאקט אייך ווינע!"

דעם ר' אבעלע שטייע דאס בלוס צו קאפֿא, ער
גלייכעט, דיעזער "וינע" ווערדע עס זיך צור עהרע אונ-
רעכנען, פאן אויס פֿאר אללע וועלס אין איינען סוקו
רעכט פאסטענד היינטיגעשעללע צו ווידען - אונד דא
קאמטט נאך דעמועלבען אונד שפירט צו איהם אין איינעם
טאנע, ווארדען ווערדע "בן תורה" ווען ער אויך פֿיעל
וועניגער ווערדע אלס אין ר' אבעלע, זיך טיעף בעלידינס
פֿיהלען ווירדע אונד דאן שטעטע ער זיך פֿאר דער
שווארצען נחא, דיא עס מיט אייגענען איינען צונוועהן,

אין דער טהאט וואר עס יעדאך איין גאנץ אנדע-
דער גוינד, וועספאליג זאלטע זיך צור טרויער וויינע וואל-
גונג הערווישעללעט, זעלע געכעטע נאך איבער
דיא אויפֿנאמען, וועלכע מענדל ביא מלכה פֿירטע זענע
דע, איבערדייעס וואוסע ער, דאס מלכה איהם ציינען
וועדע, זאכאלד זיא עס פֿערהארט, דאס ער דעם מענדל
דען נאמען וויינער וואללעטערען פֿערהאטען האבע.
אונד נאך איינעם דער שטללע זאלטע האטען איין
רעכט דורכבריינגענדעס איינע, ער האטען אין דא זעלע
מענדלס איינען טיעפען בלוס געטהאן, אונד עס ענטפונג
איהם ניכט, דאס דיעזער "גבור" איינע "שוועקע" האט,
אונד צוואר איינע שוועקע פֿיר זיא שאנע הערעלע.
וועלכע אהנע מיט דעמועלבען יע געהערעס געשפראכען
צו האבען, זיין געמיטה אין טיעפע אייפֿענונג פֿערוועט-
טע, זאלטע וואר דעספאליג פֿיר זיך, אונד אויך פֿיר ווינען
שיינליך מענדל טיעף בעוואונגט. זיך זיך, דא ער וואר-
שיינליך דען פֿירטעלעך אויף פֿיר געלענדע ווייל ער
איהרען נאמען דעם מענדל אלס זיינע וואללעטעסער
גענאנט; פֿיר מענדל ווידען, ווייל דיעזער אנטלעך
דיעזעס צונוכטע ביא מלכה איינע זיינע צו הענדעלע
אויגענדויע פֿערהאטען קאנטע, ווארדען ער געוויס דען
אנוויללען דער פֿראסען מלכה אויף זיך ציעהן מיטען,
זא שפארט זאלטע פֿאר דער טרויער, אויס דיא רוקנאפֿט
מענדלס אכצו-ווארטען אונד זיך צו איבערציינען אָב דא
דעם מענדל ניכט עטוואס ווידערהאנדען, ווארדען ער
אין זיינע פֿיהרער טרויערעס געפראשען קאנטע.
אונד ריכטיג קאם מענדל העראן, ער וואר ניכט
טרויני, וויא זאלטע עס בעפרייטעטע, ער וואר אבער

